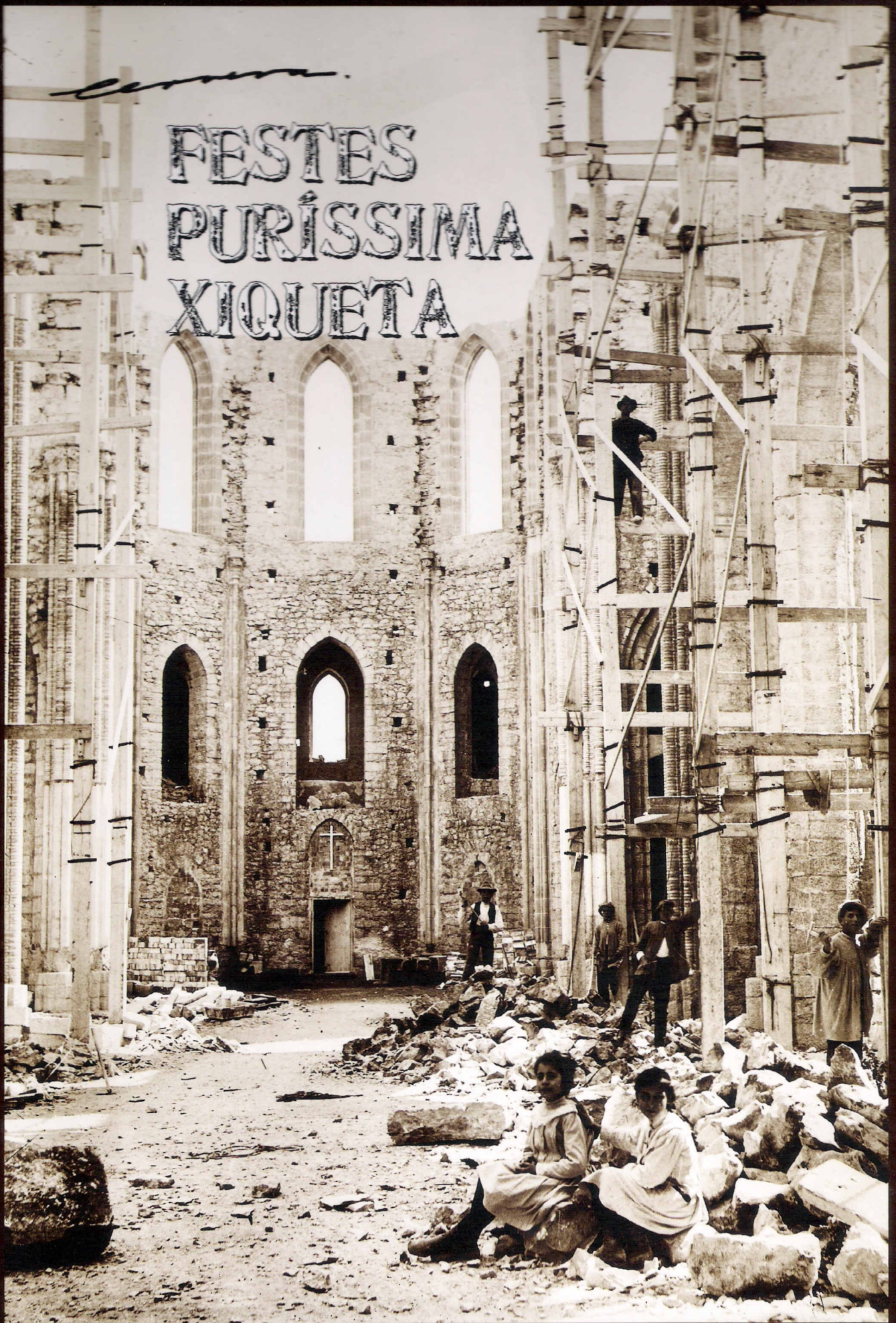

curran.

FESTES
PURÍSSIMA
XIQUETA

BENISSA, DEL 29 D'ABRIL AL 8 DE MAIG DE 2011

- 139 80 aniversari de la Constitució de
l'Agrupació Socialista de Benissa
Robert Llopis i Sendra
- 146 Volvió la gran festa
Pura Planells
- 148 Redords d'infantesa: els drapers
- 151 Les fonts dels meus records
- 155 Recordar
- 156 Conservar per a créixer.
Passeig ecològic de Benissa
José Maria Serna Bello
- 158 La opinió de un agricultor biològic
Benjamín Ortolá Pineda
- 159 Les nostres plantes: usos medicinals
Josep Andres Ivars Pérez
- 164 Ofegabous a Benissa
Teresa de la Cruz Jordà
- 166 Les coques dins la cuina del món
Francesc Banyuls Llopis
- 169 Les cançons de Bressol a Benissa
Francesc Xavier Soler i Garcia
- 172 Oraciones de Antaño
Rosario Signes Torres
- 175 Añoranzas
Andrés Amorós
- 176 Soy Fester
Miguel Felipe Gurrea Sala

ESPAI DE LES ASSOCIACIONS

- 179 A.M.P.A.
- 180 Rotary Club de Benissa-Teulada
- 183 Associació de Carreters i Cavallistes de Benissa
- 184 Càritas
- 186 Mans Unides
- 188 A.E.C.C.
- 190 Associació de Moros i Cristians
- 191 Agrupació de Tambors i Cornetes de Benissa
- 192 Associació Sifasol
- 194 Associació Lírica i Musical de Benissa
- 196 Agrupació fotogràfica de Benissa
- 198 Agrupació Filatèlica-Numismàtica de Benissa
- 200 Amigos del Land Rover
- 201 Asociación de constructores de Benissa
- 202 Asociación de amas de casa, consumidores y usuarios de Benissa

ESPAI PUBLICITARI

Ofegabous a Benissa

Presència de l'amfibi *Pleurodeles Waltl* a Benissa.

El passat juny del 2010 vam topar, casualment, amb una població d'ofegabous al terme municipal de Benissa, dins una bassa localitzada a la partida Canor. L'ofegabous (*Pleurodeles waltl*, *gallipato* en castellà) és un amfibi endèmic de la península Ibèrica i del nord de Marroc, i l'únic tritó present al territori valencià. L'interès de la seua presència a Benissa rau en el fet que, ara per ara, només n'hi ha comprovada amb seguretat una localització a la província d'Alacant, en el municipi de Beneixama, el que pot donar una lleugera idea de l'escassetat de la seua distribució. El *Pleurodeles waltl*, en aquest sentit, és una espècie que es troba en forta regressió, i per això està inclosa tant en el Catàleg Valencià com en el Catàleg Nacional d'espècies amenaçades, i també en la Directiva Hàbitats i en el Conveni de Berna, entre altres.

Foto 1. Ofegabous d'uns 12 cm

Pel que fa a les observacions que vam poder fer durant uns quants dies de seguiment d'aquest amfibi, vam arribar a veure diversos exemplars d'ofegabous vivint en una bassa de reg tradicional, després de trobar, de manera casual, un individu en les seues immediacions. Vam poder veure, a més a més, exemplars adults de distintes mesures i estats larvaris en distints moments del seu desenvolupament (fotos 2 i 3). Per a descartar que aquest cas poguera respondre a una de les reintroduccions que s'han portat a terme en alguns punts de la geografia valenciana en el marc de les accions de conservació de

l'espècie, vam entrevistar dos persones de la zona per a constatar que la seua presència allí no era un fet recent. F. Jordà, de 89 anys, després de veure'n un en una fotografia, ens va dir que "això s'havia criat sempre a la bassa", que sovint eixien dels pous quan es poava, que es veien al bancal, entre la bassa i el pou, i que també n'havia vist alguna vegada a l'aigüera del pou. T. Jordà, d'altra banda, ens va dir que també els havia vist de menuda algunes vegades quan treia aigua del pou. Així mateix, tenim notícies d'altres persones de Benissa que ens han dit que ja feia anys que l'espècie era coneguda en altres zones del poble, com l'Aigüera, però que no se n'havien tornat a veure des de feia molt.

Foto 2. Larva d'ofegabous

Aquest fet, finalment, el vam comunicar a l'agent forestal Vicent Ivars Pérez, qui va fer una visita d'inspecció i va emetre un informe al Servei de Biodiversitat de la Conselleria perquè en tingueren constància.

CARACTERÍSTIQUES DE L'OFEGABOUS

L'ofegabous pertany al grup dels urodels, també anomenats salamandres i tritons, que es caracteritzen per tenir una cua que els diferencia d'altres amfibis com les granotes i els gripaus. Es tracta de l'urodel més gran de la península Ibèrica, amb una llargària màxima de 30 cm. Els trets

físics que permeten la seua identificació són els següents: té el cap gran i aplanat, els ulls petits i prominents, i la cua comprimida lateralment i tan llarga com tota la resta del cos. Té la pell berrugosa i de color variable, des del gris verdós fins al marró grogós, i el distingeixen sobretot unes taques laterals alineades de color ataronjat. Aquestes taques coincideixen amb l'extrem de les costelles, que l'animal pot expandir quan se sent amenaçat, de forma que eixampla el cos i mostra unes protuberàncies laterals.

Pel que fa a la reproducció de l'espècie, durant el període d'aparellament els mascles desenvolupen rugositats de color fosc en la part interna de les potes de davant, que els permeten enganxar-se a la femella en el moment de la còpula. Pocs dies després la femella posa entre 100 i 1000 ous en grups aïllats. Les larves naixen en aproximadament 10 dies, i presenten brànquies externes (foto 3), que perden amb la metamorfosi.

Foto 3. Larva amb brànquies externes

És una espècie aquàtica, però que pot resistir molt bé la sequera i pot passar gran part de l'any soterrat davall de la vegetació de les basses estacionals, o bé amagat da-

vall de troncs, pedres, etc. Es tracta d'animals típics de planura, que solen trobar-se en basses abeuradores o de regadiu, pous, embassaments i altres infraestructures hidràuliques lligades als cultius tradicionals. En aquest hàbitat, i com animal carnívor molt voraç, s'alimenta principalment d'invertebrats aquàtics i de carronya, però també de larves d'altres amfibis i inclús de la seua pròpia espècie.

L'ofegabous s'enfronta en l'actualitat a nombroses amenaces, ja que és víctima de l'ús de biocides en l'agricultura, de la desaparició dels punts d'aigua com a conseqüència de l'abandó dels conreus tradicionals, de la introducció d'espècies al·lòctones, o així mateix de la seua recol·lecció amb fins comercials. Tots aquests perills, sumats al seu caràcter relict, fan sovint difícil garantir la seua conservació a llarg termini.

Fet i fet, la seua presència a Benissa ens mostra, una vegada més, la riquesa ambiental del nostre entorn i l'inestimable patrimoni natural del nostre terme municipal, però ens alerta també sobre la necessitat de protegir-lo i valorar-lo per a garantir la conservació de la seua biodiversitat, davant les transformacions radicals i desmesurades que estem infligint al territori i als seus usos tradicionals.

Foto 4. Ofegabous dins l'aigua

SI VEUS UN OFEGABOUS...

Qualsevol persona que conega localitzacions antigues o actuals d'ofegabous i vulga deixar-ne constància, pot fer-ho posant-se en contacte amb el Centre de Recuperació de Fauna de Santa Faç, mitjançant el correu electrònic centre_santafaz@gva.es o el telèfon 965150810.

AGRAÏMENTS

Gràcies a Vicent Ivars per la seua ajuda.

PER A MÉS INFORMACIÓ

Andrada, J. (1985), *Guía de campo de los anfibios y reptiles de la Península Ibérica*, Ed. Omega, Barcelona.

Folch R. (1887), *Història Natural dels Països Catalans*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

Jiménez, J. & Lacomba, I. (Eds.) (2002), *Peces continentales, anfibios y reptiles de la Comunidad Valenciana*, Generalitat Valenciana - Conselleria de Medi Ambient, València.

Larson, R.H. (1994), *Zoología. Principios Integrales*, Interamericana - McGraw-Hill, 3ª ed., Madrid.

<http://www.ofegabous.blogspot.com/>